

Písňe: 690 (sl. 1 a 3), 74, *Svíta* 115, 684, 486

Introit: *Žalm* 74,9.18n.21

Čtení: *Daniel* 5,1-7 a 23-28

Poslání: *Jakubův* 5,16nn.13

Text kázání: *Matouš* 14,10-14; *Marek* 6,14-16; *Matouš* 17,10-13

(Herodes) dal Jana v žaláři stít ... Janovi učedníci potom přišli, odnesli jeho tělo a pohřbili je; pak šli a oznámili to Ježíšovi. Když to Ježíš uslyšel, odplul lodí na pusté místo, aby byl sám; ale zástupy o tom uslyšely a pěšky šly z měst za ním. Když vystoupil, uviděl velký zástup a bylo mu jich líto. I uzdravoval jejich nemocné (Mt 14,10-14).

Uslyšel o tom král Herodes, neboť jméno Ježíšovo se stalo známým; říkalo se: „Jan Křtitel vstal z mrtvých, a proto v něm působí mocné síly.“ Jiní pak říkali: „Je to Eliáš!“ A zase jiní: „Je to prorok – jeden z proroků.“ Když to Herodes uslyšel, řekl: „To vstal Jan, kterého jsem dal stít“ (Mk 6,14-16).

Učedníci se (Ježíše) ptali: «Jak to, že říkají zákoníci, že napřed musí přijít Eliáš?» On jim odpovéděl: «Ano, Eliáš přijde a obnoví všechno. Avšak pravím vám, že Eliáš již přišel, ale nepoznali ho a udělali s ním, co se jim zlíbilo; tak i syn člověka bude od nich trpět.» Tehdy učedníci pochopili, že mluvil o Janu Křtiteli (Mt 17,10-13).

Dějství první. Mocní Jana Křtitele předčasně umlčeli v jeho roli mesiášova předkokana. „Zákaz“ na scéně dostal s trvalou platností. Naštěstí neskončil v masovém hrobě, kde nepohodlní končívají. Jeho žákům dovolili odnést mistrovo tělo. Když bylo po pohřbu, Janovi učedníci přišli s jakousi samozřejmostí za někdejší Křtitelovým stoupencem, za Ježíšem Nazaretským. „Jan už s námi není a právě k Tobě upíral svou naději!“

Jak se k nové situaci postaví ten, co říká, že království Boží už je tady? „Když Ježíš uslyšel, že (Herodes) dal Jana v žaláři stít, odplul lodí na pusté místo, aby byl sám“ (Mt 14,10.13a). Proč se zachoval zrovna takto? Dostal strach, že se začíná kácet v jeho lese, a proto se z Nazaretu vytratil po anglicku? Pomýšlel na přechod do ilegality? Zranila ho ta nedobrá zvěst, ten pravý opak evangelia, natolik, že chtěl být se smutkem nad ztrátou spřízněné duše radši někde sám? Vykolejilo ho, jak moc v království světa a věku tohoto dostává dobro od zla na frak? Evangelista Matouš nám na tyto otázky neodpovídá. Ani je nám však nijak nevymlouvá, natož aby je zakazoval.

Právě ve vypjatých chvílích, v zauzlovaných momentech určitě není od věci, si všechno srovnat v hlavě a v srdci. A hlavně v klidu. Protože ten, kdo jen bez přestání řeční, postupně začíná ticho nesnášet. Postupně zapomíná hovořit sám k sobě i k Bohu. A nakonec nemá, co lidem říct. Nakonec neslyší, co mu říká Bůh (srv. Mt 14,23). Člověk si občas musí pomlčet, naslouchat, orazit od činností všeho druhu.

Ježíš potřebuje pryč z města, pryč z Nazaretu, pryč od davu – aspoň na chvíli. Nasedá na loď. Jenže lidé asi viděli, kam ta bárka míří. Pospíšili si, a i když šli pěšky, podařilo se jim loď předběhnout (srv. Mt 14,13b). Ježíš se chystá vystoupit na pevninu, ale modlitební samota ho tam nečeká. Na tom „pustém místě“ se seběhly zástupy. Přesně tak jako dříve vycházely na poušť za Janem. Promluví k nim jako nový Křtitel? Nebo zůstane na palubě a jeho loď odrazí od břehu jinam, kde bude opravdu sám?

Když Ježíš uviděl zástupy, „bylo mu jich líto. I uzdravoval jejich nemocné“ (Mt 14,14). Moc samoty si neužil. Stihnul si srovnat vůbec něco? Zvláštní, jak podle evangelisty Matouše toho Mistr z Nazaretu nyní moc nenamluví. Žádný emoční gejzír. Ani se nepustí do politizování: Neukáže prstem na tyrana, na to, jak ve společnosti houstne atmosféra. Ježíš *uzdravuje mlčky*. A v těch našich lidských pustinách náhle nezni janovské volání k tomu, aby lidé vyznávali hříchy a činili pokání. „Teď je ty hříchem zasažené a zraněné potřeba léčit“, káže Ježíš beze slov. „Ne rány otvírat a jítřit, ale naopak je zavírat.“ Pomáhat od bolesti. A tím vším rovnat věci v hlavě a v srdci i sám sobě.

Dějství druhé. Jan už bydlel na hřbitově, když se k Herodově uchu donesly zvěsti o Ježíši z Nazaretu: „Zas nějaký chytrý prorok, co si myslí, že je jedinej čestnej a spravedlivej na celým světě?“ Skorokrál se rozčlil i vylekal. Dostaly se k němu také zvěsti, co si o tomto Jošuoovi lidé povídají mezi sebou. „Říkalo se: «(To) Jan Křtitel vstal z mrtvých, a proto v něm působí mocné síly.» Jiní pak říkali: «Je to Eliáš!» A zase jiní: «Je to prorok – jeden z proroků»“ (Mk 6,14n). Když to Herodes uslyšel, nezůstal na pochybách: „To vstal Jan, kterého jsem dal stít“ (Mk 6,16). Křtitel straší Heroda jak bezhlavý

rytíř. Jak nespravedlivě popravený rytíř Ducha. A Herodovi z toho straší ve věži. Ale hříchy nevyznává, uzdravit se z nich nemá zájem.

Hryzalo ho špatné svědomí? Přepych jako je svědomí si tyranů zpravidla dovolit nemohou. Tak raději přesvědčují druhé i sami sebe: „Já nejsem žádná zrůda. Já ho nezabil. Nemohl jsem mu dál tolerovat to jeho štváctví, to provokování, tu agitku – proti mně, proti nám! Tak jsem ho zavřel – ve vyšším zájmu. Ale o jeho hlavu na míse jsem nestál! To se prostě tak semlelo ... Tak za co by mi kdo chtěl dávat vinu? Za to, že dělám politiku? Že jsem se v ní učil chodit v samotném Římě? Někdo to prostě dělat musí ...“

Lež se dá povýšit na ideologii a od klamání druhých i sebe bývá jen krůček k paranoie moci. V prvním biblickém čtení jsme si připomněli příběh o králi, kterého nestraší rytíř bez hlavy, ale ruka bez těla. Ruka, co píše „Skončils! *Mené, mené tekel ú-parsín* ...“ A „Tu se barva králova obličejů změnila a myšlenky ho naplnily hrůzou“, jak to komentuje starozákonní vypravěč (*Da 5,6*). Štěpně kdysi zpíval Petr Skoumal: „Nechci být prezident a nechci být král, / ve dne bych se bavil a v noci se bál ...“

Co straší nás? Nejsou to zrovna utáaté lebky druhých. Stačí naši kostlivci ve skříni. Ve veřejném životě, v místech, kde žijeme, v práci, v rodině, v partnerství, manželství, ve sboru. Každý přece aspoň občas potřebujeme ten pocit, že tady jsem prezidentem či prezidentkou, králem nebo královnou prostě já. Nemůžu nikomu sahat do duše, jak se říká. Takže ani nemusím kupit všemožné příklady ujetých ambicí a jejich ještě ujetějších důsledků. Tuto inventuru si musí každý udělat sám.

Dějství třetí. K protizákonné popravě Jana Křtitele se Ježíš otevřeně nevyjádřil hned. Ale dlouho s tím neotálel. Jednou „se ho učedníci zeptali: «Jak to, že zákoníci říkají, že před (královstvím Božím) musí přijít Eliáš?»“ (*Mt 17,10*). Ti, kdo to říkali, nepochybně vycházeli z proroka Malachiáše, který vyřizuje Hospodinovo: „Hle, pošlu k vám proroka Elijáše, dříve než přijde den Hospodinův veliký“ (*Mal 3,23*). Mistr z Nazaretu nejprve potvrdí tuto myšlenku učenců: Ano, podle něho by také měl napřed přijít dávnověký prorok Eliáš znovu na svět, dát věci do pořádku a připravit půdu pro nový věk (srv. *Mt 17,11*). Ale pak Ježíš vybalí nečekané: „«Avšak pravím vám, že Eliáš již přišel, ale nepoznali ho a udělali s ním, co se jim zlíbilo; tak i syn člověka bude od nich trpět.» Tehdy učedníci pochopili, že mluvil o Janu Křtiteli“ (*Mt 17,12n*).

K představě zákoníků, že Eliáš připraví cestu pro příchod mesiáše, se Ježíš přihlásí. Ale dál ji posílá po svém: „Jan Křtitel, *to je Helias redivivus*. Copak už jste zapomněli na jeho «Čiňte pokání, neboť se *přiblížilo* království nebeské!»? (*Mt 3,2*). *Se mnou* vstupuje do tohoto údolí vzhůru nohama – a se všemi těmi slepými, co zas koukají na věci vlastníma očima, se všemi hluchými, kteří už mohou slyšet hlas volajícího na poušti, se všemi, které nyní potkala radost, protože až doposud s nimi ostatní jen zametali“ (srv. *Mt 11,5*). Ano, dokonce i se všemi námi, kterých bylo Ježíšovi líto jako šedivého zástupu, které uzdravil a pozval na svou hostinu (srv. *Mt 14,15-21*).

V tuto chvíli pak nakonec slyšíme i Ježíšovo naléhavé: „Tento nový Eliáš, který mě kdysi předešel svým narozením, byl mým předskokanem nejen v životě, ale i ve smrti (srv. *Mt 17,12b*). Neboť, kdo vyrazil na turné Božího království a královstvím světa a věku tohoto přitom nastavuje pravdivé zrcadlo, dříve nebo později narazí. A docela dobře se mu může přihodit, že bude o hlavu kratší.“

Za nějakou dobu se stane vězněm i mistr z Nazaretu. Předvedou ho před římského prokurátora Piláta. Také tento mocipán bude tušit, že má před sebou rytíře Ducha. Ani on ale nedokáže dát přednost pravdě před „chtěním být prezident a chtěním být král“. Zase poteče krev. A noční můry budou strašit Pilátovu ženu (srv. *Mt 27,19*) ... Také Ježíše položí o Velkém pátku do hrobu. Ale nebude to tečka za jeho příběhem. Protože po něm přijde Velikonoční neděle.

Amen.